



Azimut
*Comarcal
Senderisme*

18

Osona

17 excursions a peu

Josep Mauri Portolès



Col·lecció: Azimut Comarcal
Sèrie Senderisme • 18

OSONA

17 excursions a peu

JOSEP MAURI I PORTOLÈS

Cossetània
EDICIONS

Primera edició: octubre del 2016

© del text i de les fotografies: Josep Mauri Portolès
jpmauri@gmail.com

© d'aquesta edició:
9 Grup Editorial
Cossetània Edicions
C. de la Violeta, 6 - 43800 Valls
Tel. 977 60 25 91
Fax 977 61 43 57
cossetania@cossetania.com
www.cossetania.com

Disseny i composició: Imatge-9, SL

Impressió: Formes Gràfiques Valls, SA

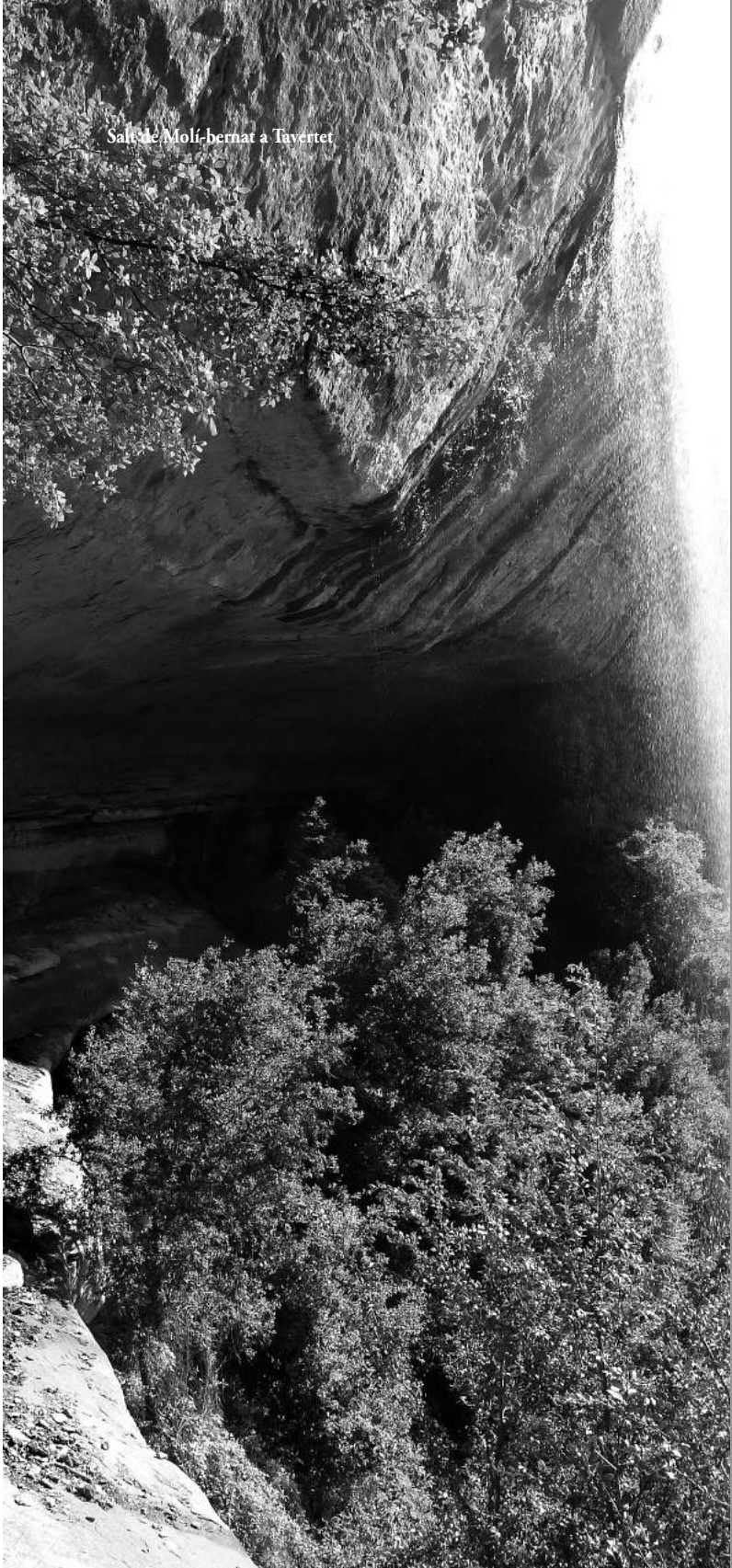
ISBN: 978-84-9034-499-6

DL T 929-2016

INTRODUCCIÓ.....	5
Aspectes físics d'Osona	7
Els itineraris	11
Bibliografia i cartografia.....	12
Situació i relació dels recorreguts	14
 ELS ITINERARIS	 15
1. Del santuari de Bellmunt a Torelló per la font Viva i el castell de Torelló	16
2. De Vidrà a Sant Pere de Torelló pel molí del Salt i el puig de les Àligues	22
3. De Sant Andreu de la Vola a la fageda de la Grevolosa	30
4. Volta al Bisaura: castells de Montesquiu i Besora i salt del Mir.....	36
5. De Cantonigròs al santuari de Cabrera i al pla d'Aiats	44
6. Volta a les Gorgues: la Barra de Ferro i Sant Bartomeu Sesgorgues	50
7. De Tavertet al salt del Molí-bernat i a la balma del Sunyer de Baix	58
8. La Ruta dels Molins: de Calldetenes a Sant Julià de Vilatorrada	64
9. De Sant Andreu de Gurb al turó de la Creu de Gurb.....	70
10. De Taradell al casal de Mont-rodon i a les gorges del riu Gurri	74
11. Els voltants de Folgueroles: el puig Castellet, els Foquers i la Damunt.....	80
12. L'entorn de Centelles: el turó Rodó i la font de Sauva Negra	86
13. De Collformic al cim del Matagalls i al santuari de Sant Segimon	92
14. De Sant Boi de Lluçanès al santuari dels Munts i l'ermita de Sant Roc	98
15. Per la serra de Sobremunt: Santa Llúcia, Sant Martí Xic i el gorg Negre.....	104
16. Ruta dels Banyolers: d'Oristà a Can Rocaguinarda i al cingle dels Tres Còdols	110
17. El puig del Far i Santa Margarida d'Ardola des del coll de Terrades..	116

INTRODUCCIÓ

Salt de Molí-bernat a Tavertet



Introducció

Els orígens d'aquest llibre cal cercar-los al voltant de l'any 2001, quan vaig començar a recollir material i a fer les primeres sortides de camp per al llibre de la col·lecció Azimut d'aquesta mateixa editorial *A peu per Osona. 20 itineraris* (2003). Ara, amb el nou encàrrec de transformar aquell llibre i adaptar-lo a les pautes de la col·lecció comarcal, he tingut l'oportunitat de tornar a recórrer molts d'aquells itineraris, actualitzar-los i, en algun cas, suprimir o modificar algun recorregut.

El pas del temps sempre va en contra d'una guia de muntanya. La petja de l'home sobre el territori és constant i aquests tipus de llibres són potser els indicadors més sensibles a les evolucions. Hem suprimit tres recorreguts; hem ajuntat dos itineraris al voltant de Tavertet en un de sol; n'hem creat un a la zona de les Guilleries; hem adaptat el nombre d'habitants dels pobles a les dades de 2015; hem actualitzat les altituds oficials, sempre canviants; corregit topònims; amb la proliferació en els darrers anys d'incomptables camins senyalitzats (GR, PR o SL entre d'altres) hem intentat descriure el recorregut del nostre itinerari sense confondre'l amb el senyalitzat; hem actualitzat dades d'antics equipaments en plena vitalitat que ara estan en desús i sobretot a l'inrevés, paratges enrunats o solitaris ara objecte de nova promoció turística (el santuari de Sant Segimon, l'ermita de Sant Nazari de la Vola, el salt del Mir, la restauració del castell de Centelles, la creació del túnel de Bracons, els rètols informatius del salt del Molí-bernat), etc.

A grans trets, Osona és freqüentada per nombrosos excursionistes, turistes i amants de la natura i l'art. Però aquesta distribució no és homogènia. La majoria transcorren pel vessant est comarcal (Montseny, Guilleries i Collsacabra), a Viladrau, Collformic, Rupit, Sau —els dos grans focus d'atracció turística comarcal— o els divulgats salts de Sallent i de la Foradada. En canvi, zones importants encarades a l'O de la comarca, d'un profund interès paisatgístic, com ara l'altiplà del Lluçanès i els seus típics poblets, la prolongació N dels cingles de Bertí o la mateixa Plana de Vic —tret, lògicament, de la ciutat de Vic, destacat conjunt històric i artístic—, són menys promocionats i, per tant, menys visitats.

En aquest llibre, doncs, intentarem donar a conèixer contrades i recorreguts no tan divulgats i que ajudin a fer una bona i profunda ullada general a la comarca. És a dir, no hi surten el salt de Sallent de Rupit, la Foradada de Cantonigròs o l'embassament de Sau, per citar els punts més visitats i que són objecte de divulgació en oficines de turisme, tríptics, blogs, webs i llibres de tota mena. Abans d'endinsar-nos en la descripció dels itineraris per Osona, teniu una introducció als aspectes geogràfics de la comarca, que us ajudaran a comprendre millor tot el que veureu.

Esperem que aquest recull d'itineraris permeti conèixer millor aquesta comarca tan rica i variada tant als seus habitants com als forans que passen per aquestes contrades.

ASPECTES FÍSICS D'OSONA

Les unitats geogràfiques i el relleu

Si us fixeu en la delimitació geogràfica de la comarca al damunt d'un mapa comarcal, veureu que Osona està envoltada de muntanyes per totes bandes. Aquests límits en un primer cop d'ull ens poden fer pensar en una comarca homogènia; però si s'analitza amb detall des del punt de vista orogràfic, com a mínim en destaquen set subcomarques diferenciades, totes força delimitades i marcades sobre el terreny. Aquestes subzones, a part d'influenciar en el terreny en forma de petits microclimes, en la vegetació, en rius i torrenteres, també influeixen en aspectes comercials i de comunicacions interiors dels pobles i ciutats de la comarca.

Aquestes subcomarques són:

- *Plana de Vic*. Situada al centre comarcal, entre uns 400 i 600 m d'altitud, té uns 30 km de llargada i 10 km d'amplada. Tancada a llevant pels cingles de Vilanova i Savassona, a les Guilleries, i a ponent, per la plataforma del Lluçanès.

- *Alt Congost – Alt Gurri*. Separa pel sud la Plana de Vic i connecta amb el Vallès Oriental per l'estret del riu Congost i per la serra de Montseny; al Matagalls s'arriba al punt més alt comarcal, amb 1.697 m.

- *Vall del riu Ges o de Torelló*. Tanca pel nord la Plana de Vic. A la serra de Curull, al puig de Planadella, s'arriba als 1.361 m.

- *Bisaura*. Darrere la serra de Bellmunt, al nord de la vall del riu Ges, separa Osona pel nord amb el Ripollès. La formen cinc municipis que fins a l'any 1989 formaven part del Ripollès. El cim de Santa Magdalena de Cambrils té 1.547 m.

- *Collsacabra o Cabrerès*. Situat majoritàriament al nord-est d'Osona, també s'estén a les comarques de la Selva i la Garrotxa. És una plataforma estructural d'uns 120 km² situada a la Serralada Transversal, amb perímetres calcaris i conglomerats. Els desnivells imperants dels cingles d'Aiats o Cabrera a la Plana de Vic són considerables (700 m). Els cingles de Tavertet fan de límit per la part oriental de la comarca amb el riu Ter i les Guilleries d'Osona. Al pla del Prat, al capdamunt del cingle de Cabrera, s'hi assoleix la màxima altitud, amb 1.316 m.

- *Lluçanès*. Altiplà inclinat cap al SO, a ponent de la comarca, que transcorre de nord a sud i que presenta una caiguda sobtada vers la Plana de Vic —400 m de desnivell mitjà—, i en canvi davalla suaument cap al Bages i el Berguedà. Fa de divisòria d'aigües entre el Ter i el Llobregat. El puig Dou es troba a 1.205 m, el santuari dels Munts a 1.057 m, i Santa Llúcia de Sobremunt a 950 m. Té poc vincle geogràfic i administratiu amb la Plana de Vic i fa anys que la zona intenta separar-se d'Osona.

- *Guilleries*. Situada al sud-est comarcal, a cavall de la comarca de la Selva. Formen la unió entre la Serralada Transversal i la Serralada Prelitoral, al Montseny, i es dona accés a la vall de Sau des de la Plana de Vic a través dels cingles de Savassona i de Vilanova. Llevat del contacte amb la Plana de Vic, les formes muntanyoses són suaus, i la vegetació arrela pregonament als rius i torrents.

Cal afegir que el municipi de Collsuspina, al SO de la comarca, ben encinglerat i sense massa vincle en principi amb la Plana de Vic, va passar a formar part des del març de 2015 de la nova comarca del Moianès.

La hidrografia

La conca del riu *Ter* és l'eix fonamental de la comarca. Aquest riu arriba a la comarca pel nord provinent del Ripollès i, després de continuades giragonses en forma de meandres per la Plana de Vic, gira bruscament a l'est, pels embassaments de Sau i Susqueda, cap a la veïna comarca de la Selva. La seva aigua és molt aprofitada per centrals hidroelèctriques, fàbriques, conreus i per la xarxa pública d'aigües de les poblacions de la comarca. Per aquest motiu, en algun indret està una mica descurat i brut.

A part del Ter, altres rius i rieres d'Osona són els següents:

Pel marge esquerre: al Collsacabra, la *riera de les Gorgues*, que presenta un desnivell considerable cap a la Plana de Vic —més de 700 m—, recull totes les aigües de la part de ponent de l'altiplà de Cabrera, i la *riera de Rupit*, de menys cabal que l'anterior, recull l'aigua de la part de llevant de l'altiplà i s'estimba des dels cingles de Tavertet-Rupit, pel conegut salt de Sallent. El *riu Ges*, entre les serres de Milany, Bellmunt i Curull, és l'afluent més important del Ter per la seva riba esquerra.

Pel marge dret: la *riera de Talamanca* recull les aigües lluçaneses de Sobremunt i els Munts; la *riera de Sorreigs* recull tota l'aigua de la part sud de la serra de Sobremunt i les muntanyes de Sant Bartomeu del Grau; el riu *Gurri* canalitza tota l'aigua dels sectors muntanyosos de Taradell, Seva i el Montseny, i la *riera Major* recull totes les aigües de les Guilleries i la part nord de la serra del Montseny. Al Lluçanès cal destacar la *riera de Merlès* —frontera amb el Berguedà—, la *riera Lluçanesa* i la *Gavarresa*, totes d'orientació nord-sud i amb inclinació orogràfica esquerra, per la qual cosa aiguavessen al Llobregat —al Bages— i no a la Plana de Vic.

També cal destacar que totes les rieres que des dels altiplans o plataformes del Lluçanès o del Collsacabra baixen cap a la Plana, en major o menor mesura, presenten nombroses cascades o saltants d'aigua en el seu recorregut, de singular interès excursionista: en pocs indrets de Catalunya se'n poden trobar tants en tan poca extensió de terreny.

El clima

En general, el clima de la comarca d'Osona és del tipus mediterrani de muntanya mitjana. Els estius són calorosos al matí, amb alguns ruixats i amb les nits fresques, la qual cosa marca una forta amplitud tèrmica. A l'hivern, en general, el fred és fort i constant. Les precipitacions són força importants, uns 800 mm/any de mitjana.

La continentalitat climàtica es manifesta sobretot amb la inversió tèrmica, present a la Plana de Vic. Les glaçades, a l'hivern, a la Plana —al voltant de 90 com a mitjana— són més fortes que a les muntanyes que l'envolten —com al Lluçanès. Pel Nadal de l'any 2001, una forta onada d'aire fred va fer que s'enregistressin a tota la comarca i a Catalunya

sencera temperatures extremes. A la ciutat de Vic s'arribà a la temperatura rècord de $-16,9^{\circ}\text{C}$, que feia quasi quaranta anys que no es donava.

La pluviositat anual és força notòria, uns 700 mm/any, i el màxim pluviomètric el registra a l'estiu, ja que a l'hivern les fortes glaçades i el cel serè fan minvar les pluges. Aquesta continentalitat osonenca, on predominen les pluges estivals, és una de les principals diferències amb el clima mediterrani del litoral, on aquestes predominen a la tardor.

La part sud del Lluçanès presenta una transició cap a la Catalunya seca. En aquesta zona les temperatures estivals són més elevades que a la Plana de Vic i a l'hivern hi glaça menys. La pluviositat més important de la comarca es registra al Collsacabra i als voltants de Vidrà, amb un màxim de 1.100 mm/any al santuari de Cabrera i de 1.209 mm/any a Ciuret. Al vessant nord del Montseny i a les Guílleries, les pluges i les glaçades són freqüents tot l'any. A la serra del Montseny, a partir d'octubre o novembre, la neu hi arrela fortament fins ben entrada la primavera, i els gruixos hi són considerables. Cal tenir present aquesta dificultat en emprendre itineraris hivernals per aquesta zona.

La vegetació

La vegetació té molt a veure amb aquesta distribució. La de tipus centreeuropeu (fulla caduca a la tardor) és especialment important i dóna un gran atractiu al paisatge. Si bé a la Plana de Vic la vegetació ha estat substituïda pels conreus en molts indrets, en petits serradets i pujols hi podem trobar alzinars, rouredes, boixedes i, en llocs humits, verns i pollancres. Al Collsacabra, a les serres de Curull, Bellmunt i Milany i a les Guílleries, hi arrelen boscos força compactes i de caràcter centreeuropeu. Als llocs més ombrívols i freds amb forta pluviositat anual, la fageda, acompanyada d'un sotabosc de boix i joliu, crea uns paisatges que, sobretot a la tardor, fan la delícia dels excursionistes que hi passegen. Només cal dir que Osona, a sota de la serra de Llancers, té la popular fageda de la Grevolosa —itinerari 3—, indret que per les seves característiques úniques no té parió en cap altre del país. En menor escala també cal remarcar la fageda de Sauva Negra, prop de Centelles —itinerari 12—, les de la part nord de Bellmunt —itinerari 1— i les de les muntanyes de Cabrera i d'Aiats —itinerari 5. A les contrades més solanes, hi habiten les espècies on els arbres de fulla caduca no hi poden viure per falta d'humitat (alzines i pins). A les Guílleries, també hi ha boscos compactes. Domina el roure als indrets alts de solana, i fagedes i castanyers als obacs. A menys altitud hi ha alzinars i arbustos típicament mediterranis. Al Lluçanès, la falta d'aigua es nota en el paisatge, tot i que en força indrets encara es pot fruit de magnífics boscos. Al nord trobem rouredes, el pi roig en els indrets més alts i, més al sud, alzinars, el pi blanc i el pinyer. Com més ens acostem al veí Bages més sec es torna el paisatge i apareixen espècies més típicament mediterrànies.

Cal remarcar que les pastures de muntanya ocupen espais importants al Collsacabra, el Lluçanès, les Guílleries i part de la Plana de Vic.

Les ciutats i pobles

La població total d'Osona l'any 2015 (sense Collsuspina, incorporat al Moianès) era de 154.617 habitants. A la Plana de Vic és on hi ha les principals poblacions, la major part de serveis i les millors comunicacions. Vic, la capital, té 42.498 hab. El segueixen Manlleu, amb 20.228, i Torelló amb 13.881. Però la distribució comarcal, en part a causa de les subcomarques i l'orografia, té força contrastos: la densitat de població a les Guàrdies d'Osona és de 10,3 hab/km², amb un total de 1.629 hab, mentre que a la Plana de Vic és de 268,5 hab/km² i la població total de 139.844 hab. En aquests càlculs hem inclòs els habitants de Tavèrnoles i les Masies de Roda a la Plana de Vic.

El turisme

Tret del gran focus cultural que és la ciutat de Vic, els visitants han canviat parcialment els llocs de visita en el transcurs dels anys: a començaments del segle XX anaven a prendre les aigües als balnearis de Tona o a la Font Santa de Sant Pere de Torelló; els llocs d'estiueig eren Viladrau i Sant Julià de Vilatorrada i, des dels anys setanta, com a gran punt de visita turística, Rupit amb el seu típic nucli antic. Tret dels balnearis —tots tancats o inexistents a la comarca—, les altres destinacions encara es mantenen i n'han sortit de noves amb un marcat interès paisatgístic o cultural. Destaca d'ençà de la seva creació, l'embassament de Sau, punt de pràctica d'esports aquàtics, però també s'haurien d'incloure rellevants monuments com ara el monestir de Sant Pere de Casserres, els santuaris de Bellmunt i Puig-l'agulla, el castell de Montesquiú i els bonics poblets d'Espinelves, Folgueroles, Tavertet i Vidrà. Cal afegir que el turisme de natura està descobrint nous indrets, potenciat per les administracions, anys enrere només coneguts pels excursionistes: el salt de Sallent de Rupit, la Foradada de Cantonigròs i el salt del Mir a Santa Maria de Besora.

Les comunicacions: ferrocarril, carreteres i transport públic

L'única via de ferrocarril que travessa Osona pel mig, de sud a nord, és la línia de Renfe de Barcelona a Vic, Ripoll i Puigcerdà. La línia és coberta encara amb una sola via per als dos sentits. A poc a poc, s'ha modernitzat la línia i la freqüència de pas dels trens cada cop és més curta, però encara caldria millorar força la xarxa de rodalies entre Barcelona i Vic.

Per carretera, l'eix fonamental de la comarca és l'autovia anomenada C-17, que travessa la comarca de sud a nord i comunica Osona amb el Vallès Oriental i Barcelona pel sud, i amb la comarca del Ripollès pel nord. Una millora en les comunicacions comarcals cap a Girona va ser la inauguració, el 1996, de l'Eix Transversal de Catalunya —C-25— en el tram comprès entre Vic i Brunyola i, posteriorment, al desembre de 1997, el tram entre Vic i Santa Maria d'Oló, ja al Bages. Darrerament, després del gran èxit i volum de trànsit, encara ha incrementat més la seva utilitat al desdoblar el seu recorregut totalment el gener de 2013.

La inauguració, l'any 2009, dels túnels de Bracons, de la nova C-37, amb un túnel principal de 4,5 km, ha permès comunicar Osona amb la Garrotxa i a l'inrevés, després de molts anys de viure-hi d'esquena. Només cal dir que, amb aquesta nova via, molts estudiants vénen de la Garrotxa a estudiar a la Universitat de Vic i s'han establert noves relacions comercials, turístiques i de transport públic entre les dues comarques.

La resta de carreteres que uneixen els diversos pobles, comarcals o locals, en general estan ben asfaltades i la seva senyalització és òptima.

Des de l'estació d'autobusos de Vic, hi ha serveis d'autobusos que cobreixen pràcticament totes les poblacions de la comarca. No obstant això, molts dels horaris dels serveis i les freqüències de pas no són bons per a l'excursionista. Cal informar-se correctament abans de començar un itinerari si s'hi vol accedir amb transport públic.

ELS ITINERARIS

La majoria dels itineraris han estat pensats de manera circular. És a dir, sortint d'un indret concret, es tornarà al punt d'inici per un altre lloc sense tornar a desfer el mateix camí de l'anada. Això ens farà enriquir més i farà augmentar el nostre coneixement del territori, sense necessitat de tornar a veure els paisatges de l'anada.

Pel que fa a les dificultats, hem de dir que aquests itineraris estan dividits en tres nivells:

- Nivell 1. En principi són aptes per a tothom que tingui un mínim de formació física i ganes de dur-los a terme. S'hauran de superar menys de 300 m de desnivell, els recorreguts seran de menys de 3 hores i els camins, normalment, seran evidents, de bona petja i sense massa pèrdua.

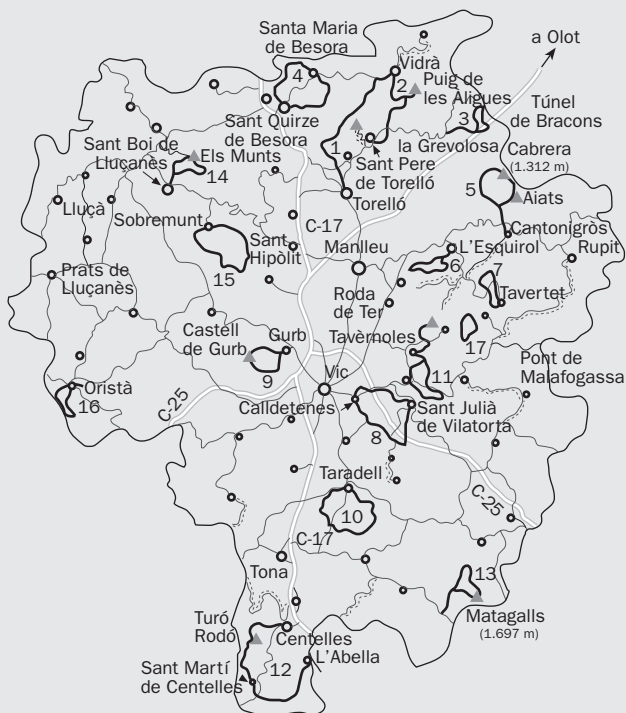
- Nivell 2. Els desnivells ja seran més acusats. Cal tenir bona preparació física i orientació en muntanya, ja que el camí pot costar de seguir, ser tortuós en algun punt o creuar a gual algun riu o riera.

- Nivell 3. El desnivell ja serà considerable (més de 600 m) i la llargada, important. Els camins sovint són sense senyalitzar, de traçat canviant; demanaran una certa agilitat i dosi d'orientació per poder seguir-lo. Podem haver de travessar a gual algun riu o riera.

El material necessari per seguir tots els itineraris es redueix a un calçat esportiu, motxilla petita de niló, cantimplora, alguna cosa per menjar, roba d'abric —imprescindible—, pal de caminar i protecció per a la pluja i el sol; cal estar alerta si es travessa algun riu o riera a gual, i aleshores portar botes impermeables. A l'hivern només cal augmentar el material a la zona del Puigsacalm-Collsacabra i sobretot al Montseny, on la neu és freqüent, ja que les temperatures negatives fan que s'aguanti molts dies en els llocs obacs. Per a aquestes travesses, en època hivernal necessitareu botes de muntanya impermeables, anorac, guants, ulleres de sol i algunes vegades paraneus, depenent del gruix de neu que us trobeu a la muntanya.

Finalment, per a un bon ús de la guia, cal mencionar que quan diem *esquerra* o *dreta* ens referim al sentit de la marxa, exceptuant els rius i torrents, en què es pren com a referència el sentit descendent de les aigües.

SITUACIÓ I RELACIÓ DELS RECORREGUTS



1. Del santuari de Bellmunt a Torelló per la font Viva i el castell de Torelló
2. De Vidrà a Sant Pere de Torelló pel molí del Salt i el puig de les Àligues
3. De Sant Andreu de la Vola a la fageda de la Grevolosa
4. Volta al Bisaura: castells de Montesquiu i Besora i salt del Mir
5. De Cantonigròs al santuari de Cabrera i al pla d'Aiats
6. Volta a les Gorgues: la Barra de Ferro i Sant Bartomeu Sesgorgues
7. De Tavertet al salt del Molí-bernat i a la balma del Sunyer de Baix
8. La Ruta dels Molins: de Calldetenes a Sant Julià de Vilatorrada
9. De Sant Andreu de Gurb al turó de la Creu de Gurb
10. De Taradell al casal de Mont-rodon i a les gorges del riu Gurri
11. Els voltants de Folgueroles: el puig Castellet, els Foquers i la Damunt
12. L'entorn de Centelles: el turó Rodó i la font de Sauva Negra
13. De Collformic al cim del Matagalls i al santuari de Sant Segimon
14. De Sant Boi de Lluçanès al santuari dels Munts i l'ermita de Sant Roc
15. Per la serra de Sobremunt: Santa Llúcia, Sant Martí Xic i el gorg Negre
16. Ruta dels Bandolers: d'Oristà a Can Rocaguinarda i al cingle dels Tres Còdols
17. El puig del Far i Santa Margarida d'Ardola des del coll de Terrades



Riera de Sorrels

Del santuari de Bellmunt a Torelló per la font Viva i el castell de Torelló

Santuari de Bellmunt • font Viva • turó dels Tres Batlles • castell de Torelló
• Sant Vicenç de Torelló • Torelló

Descripció

Aquest sorprenent itinerari, del tot senyalitzat com a PR-C 45, ens ofereix una magnífica travessa de muntanya per la serra de Bellmunt, fita de nombroses visites i peregrinacions per als habitants de la Vall del Ges. El popular santuari de Bellmunt, talaia suprema d'aquesta part d'Osona; les sorprenents fagedes a la cara nord de Bellmunt, on destaca l'amagada font Viva; el

vessant solell dels colls de les Gargantes i Maronta, on la vegetació pròpiament mediterrània arrela profundament; sense deixar-nos el descarnat turó del Serrat dels Tres Batlles i les ruïnes del castell de Torelló, important fortalesa roquera del passat. Amb tants al·licients com té, segurament després d'haver realitzat aquest itinerari us quedarà un record inoblidable.

Itinerari

- **Distància:** 13 km
- **Temps aproximat:** 3 hores
- **Desnivell positiu acumulat:** 600 m
- **Dificultat:** 2
- **Punts d'aigua:** Santuari de Bellmunt, font Viva, Sant Vicenç de Torelló i Torelló
- **Accés:** Estreta carretera asfaltada des de Sant Pere de Torelló (8 km)

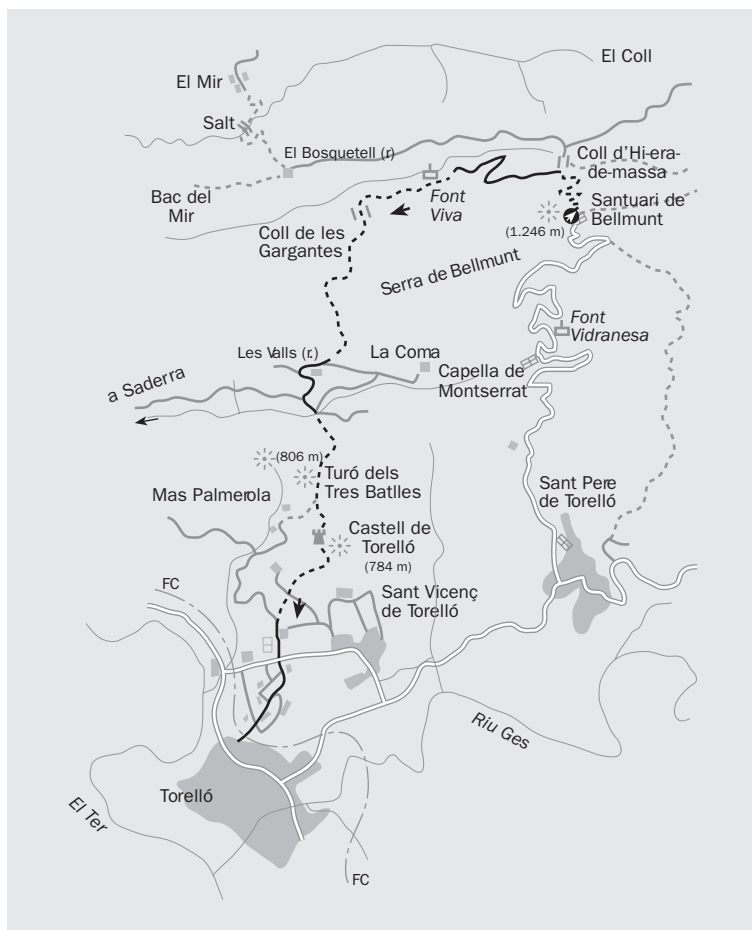
ACCÉS A PEU

Si no us pugen amb cotxe fins a dalt del santuari de Bellmunt per fer aquesta travessa de muntanya, es pot pujar a peu des de les po-

blacions de Sant Pere de Torelló o Vidrà, seguint nombrosos i diversos camins. Cap d'ells no comporta problemes d'orientació a l'excursionista, però si no feu nit al santuari i ho feu tot el mateix dia, incrementarà la dificultat de l'itinerari al nivell 3.

Els més habituals són:

— *Des de Sant Pere de Torelló.* S'hi pot arribar amb autobús des de Torelló o Vic, però cal superar més de 600 m de desnivell. Cal seguir els senyals blancs i grocs del PR-C 45. L'ascensió comença passat el poble: deixem la carretera



d'Olot a la dreta després de la primera corba; passeu més tard per l'ermita de Sant Roc i arribeu a Bellmunt en aproximadament 2 hores de recorregut. Una altra opció consisteix a seguir la pista cimentada que puja al santuari des de l'entrada al poble de Sant Pere de Torelló, de 8 km de recorregut. Us podríeu estalviar algun revolt tot seguint traces de l'antic camí que hi pujava en menys de 2 hores.

- *Des de Vidrà.* El desnivell és molt més suau, uns 250 m,

però no s'hi pot arribar amb autobús els caps de setmana; caldria contactar amb un taxi a Sant Quirze de Besora. Uns 400 metres abans de la població, per la carretera de Sant Quirze de Besora, hi ha l'anomenat coll de Vidrà. Des d'allà, una bona pista forestal porta fins al coll d'Hi-era-de-massa seguint els senyals del GR 3 i, d'aquest coll, seguint els primers 15' del nostre itinerari a l'inrevés, fins al santuari de Bellmunt. Es tarda en total 1 h 20'.